

Rasistiska lagar i Knesset

VALET TILL PARLAMENTET Knesset 2009 gav Israel den mest högerextrema regeringskoalitionen i landets historia. Effekterna lät inte vänta på sig: de nyvalda parlamentsledamöterna – framför allt dem från Liebermans Yisrael Beiteinu och den mest nationalistiska flanken av Likud – lade fram en mängd kontroversiella lagförslag. Vissa var alltför extrema för att antas, till exempel lagen som ville tvinga landets arabiska medborgare att avlägga en lojalitetsförklaring mot Israel som en judisk stat. Men många andra fick stöd av en majoritet i Knesset, bland annat den så kallade bojkottlagen som gör det brottsligt att mana till bojkott av Israel och bosättningarna. En annan lag tvingar ickestatliga organisationer – framför allt människorättsorganisationer på vänsterkanten – att öppet redovisa sina bidragsgivare. Det kan göra det svårare för dem att få pengar från utländska statliga finansärer.

Det stora flertalet av de nya lagarna är emellertid riktade mot landets arabiska minoritet och mot palestinierna på de ockuperade områdena, och ger ytterligare legitimitet åt den segregering och diskriminering som redan existerar i Israel. En lag gör det tillåtet att sälja land som tillhör palestinska flyktingar eller som konfiskerats från förstörda arabiska byar från 1948 till privatpersoner. Det innebär att det blir omöjligt för de rättmätiga ägarna att göra anspråk på den i framtida rättsprocesser, till exempel efter ett fredsavtal.

EN ANNAN LAG gör det förbjudet att sälja eller hyra ut land på mer än fem år till andra än israeliska medborgare och judar. Det får bland annat som konsekvens att marken inte kan överlätas åt de palestinska flyktingarna om de skulle få återvända eftersom enligt den nya definitionen betraktas som "utlänningar". Hittills har de betraktats som "frånvarande", och deras jord hölls i förvar i väntan på en slutgiltig fredsavgörelse.

Knesset har också gjort det lagligt för cirka 700 mindre samhällen i Galiléen och Negev att låta en antagningskommitté bedöma "lämpligheten" hos dem

Foton: Anne Paq/activestills.org

som vill flytta in där. Syftet är naturligtvis att rensa bort araber och andra minoriteter som inte anses passa in i stadens "sociala liv". Lagen gör det också möjligt för samhällena att sätta upp egna kriterier för vilka som skall tillåtas bo där, till exempel att de skall ha en "sionistisk vision".

En annan lag ger legitimitet åt den ojämlika fördelningen av statliga resurser, genom att ge vissa (judiska) städer och områden status av "nationell prioritet". Samma lag slår också fast att barn som inte fått Hälsoministeriets rekommenderade vaccinationer inte har rätt till barnbidrag. Detta påverkar framför allt beduinerna i Negevöknen eftersom de har sämre tillgänglighet till hälsovård än övriga Israel.

ANDRA LAGAR GER ännu fler fördelar åt soldater som fullgjort sin värnplikt, vilket stärker diskrimineringen mellan judar och araber. Före detta soldater kan till exempel få fri utbildning och bostäder och gynnas på arbetsmarknaden. Palestinierna gör inte militärtjänst och diskrimineras därför pga sin nationella tillhörighet.

Det finns också lagar som skraddarsyttis för att komma åt en viss person, till exempel den som gör det möjligt att dra in en Knessetledamots lön och pension om han eller hon misstänks för allvarliga brott och inte inställer sig till rättegången. Den är riktad mot den palestinske politikern Ahmed Bishara som lämnade Israel 2007 sedan han anklagats för att ha lämnat information till Hizbollah under Libanonkriget 2006. Staten har emellertid inte lagt fram några bevis mot Bishara.

En annan lag gör det möjligt att upphäva medborgarskap för en person som misstänks för förräderi, spioneri, terrorism eller liknande handlingar. En sådan lag är särskilt riktad mot den arabiska minoriteten och sätter upp villkor för deras medborgarskap. Den är ett eko av extremhögerens slogan "ingen lojalitet, inget medborgarskap".

YTTERLIGARE EN LAG som inkräktar på Israelpalestiniernas demokratiska rättigheter är den så kallade Nakbalagen, som ger staten rätt att strypa bidrag till institutioner som ifrågasätter Israels identitet som en "judisk stat" eller högtidlighåller den palestinska flyktingkatastrofen då Israel bildades. Lagen våldför sig med andra ord på palestiniernas yttrande-

frihet och skadar deras möjligheter att bevara sin historia och kultur.

DESSA NYA LAGAR omfattar som synes en mängd områden – rätten att äga land och engagera sig politiskt, yttrande- och organisationsfriheten samt rätten till medborgarskap – men det de har gemensamt är att de systematiskt attackerar de palestinska medborgarna i Israel och begränsar deras rättigheter, enbart på grund av deras etniska tillhörighet. Palestinierna på ockuperat område och flyktingarna i exil drabbas också.

DEBBIE GILD-HAYO, ADVOKAT

på Association for Civil Rights in Israel (ACRI), tvekar inte att beskriva lagarna som rasistiska och antidemokratiska.

– Det är klart de är det. Deras huvudsyfte är att attackera de israeliska palestiniernas status. De angriper deras rättigheter på ett sätt som är rasistiskt eller underminerar deras plats i samhället genom att definiera Israel som en "judisk" stat. Det är upprörande att de folkvalda politikerna använder sin demokratiska majoritet till att skada landets minoriteter.

IBLAND ÄR LAGARNA bara symboliska.

– En lojalitetsförklaring har ingen praktisk betydelse. Vem som helst kan ju säga sig vara lojal utan att mena det. Det enda syftet är att säga till palestinierna att de är andra klassens medborgare och att vi gör dem en tjänst som låter dem vara här.

– Vad alla de här lagarna gör är att peka ut palestinierna som fienden, sammanfattar Gild-Hayo. Om du kräver att någon skall förklara sin lojalitet måste det vara för att du har skäl att misstänka att han inte är lojal. Det är likadant med lagstiftningen som riktar sig mot mänskiorättsorganisationerna. Alla som inte samma åsikter som de – som inte har samma vision av vad Israel borde vara – ser de som en fiende.

Gild-Hayo menar att även de lagar som aldrig antas gör skada eftersom åsikterna de uttrycker blir en del av det allmänna medvetandet. Det har gjort att extrema åsikter har blivit alltmer rumsrena i Israel.

– Folk lär sig att det är okej att hata palestinier och att anse att de inte hör hemma i Israel. De försöker inte längre dölja det.

De visar en trend som leder Israel i en oroväckande riktning.

– Den extrema högern har alltid försökt få igenom liknande lagar men aldrig lyckats. Men nu har de plötsligt stöd av en bred politisk majoritet.

DET SENASTE LAGFÖRSLAGET – och kanske det farligaste – som säger att Israel skall betraktas som en judisk stat i första hand och en demokratisk i andra, har en säker majoritet i Knesset tack vare stöd från många medlemmar Tzipi Livnis centerparti Kadima.

– Det har blivit värre, konstaterar Gild-Hayo. Förut brukade den extrema högern acceptera att det finns de som har andra åsikter. Men nu behöver de inte längre spela det demokratiska spelet.

Hon anser att apartheidbegreppet mycket väl skulle kunna användas för att beskriva situationen i Israel.

– Vissa lagar och situationer är helt klart apartheid – till exempel när palestinier och israeler inte får använda samma vägar, eller när de inte får bo på samma ställen, eller döms enligt olika lagar. I Israel finns det särskilda lagar som helt klart är diskriminerande, till exempel lagen om återvändandet.

OM DET FORTSÄTTER på samma sätt kan det underminera demokratin i Israel.

– Då blir det apartheid, med olika möjligheter och rättigheter för olika människor.

Gild-Hayo är mycket oroad för vad som sker. Hon känner sig allt mindre bekväm i det Israel som högern försöker skapa, men kan samtidigt inte föreställa sig att bo någon annanstans.

– För mig är det här mitt land. Jag har ingen annanstans att ta vägen. Jag tror att det måste finnas ett nationalhem för judarna. Jag kallar mig sionist. Men jag kan inte föreställa mig att bo i en stat som inte först och främst är demokratisk och skyddar de mänskliga rättigheterna för minoriteterna, och förstår att palestinierna är en del av landet, med lika rättigheter – ja, till och med särskilda rättigheter som skyddar deras kultur och språk. De var trots allt här före oss. Jag kan inte lämna Israel, så det enda jag kan göra är att försöka försvara vår demokrati.

Catrin Ormestad